

IN MEMORIAM

Prof. dr. Brana Perović

Dne 4. februarja 2008 se je za vedno poslovila prof. dr. Branislava Perović - Nešković, velika prijateljica slovenskih vakuumistov, dolgoletna predsednica Društva za vakuumsko tehniko Srbije in soustanoviteljica Zveze društev za vakuumsko tehniko Jugoslavije s sedežem v Ljubljani.

Rodila se je l. 1920 v Banjaluki, kjer je končala osnovno šolo in gimnazijo ter se l. 1938 vpisala na Tehniško fakulteto v Beogradu. Zaradi udeležbe v NOB (1941–45) je študij elektrotehnike končala šele l. 1951. Od tedaj pa do upokojitve l. 1980 je delovala na Institutu za nuklearne nauke "Vinča" in je bila od l. 1976 do 1979 generalna direktorica tega inštituta, tedaj imenovanega po pokojnem Borisu Kidriču.

Njena znanstvena kariera se je začela z doktorsko disertacijo z naslovom *Interakcija težkih ionov srednjih energij s trdno snovjo* (1964). Svoje znanstvenoraziskovalno delo je nadaljevala na področju ioniziranih plinov in procesov pri atomskih trkih, projektirala in zgradila je elektromagnetni separator izotopov (MS-75) in masni spektrometer (MSP-30). Njena je originalna konstrukcija ionskega izvira po principu delovanja magnetrona. Odkrivala je pojave anizotropije katodnega razprševanja pri visokih energijah, efekte različnih energij desorpcije pri raznih kristalnih orientacijah ter veliko objavljala.

Prof. Perovićeva je bila aktivna tudi pri pedagoškem delu, saj je na Elektrotehniški fakulteti v Beogradu predavala v okviru rednega študija, organizirala pa je tudi podiplomski študij *Fizika ioniziranih plinov*.

Bila je odlična organizatorica; njena vloga v znanstvenih krogih tako v Srbiji kot v naši nekdanji skupni državi in v svetu je bila opazna. Tako je l. 1965 organizirala veliko svetovno konferenco o fiziki ioniziranih plinov v Beogradu s 1000 udeleženci. Bila je iniciator in organizator mednarodnih konferenc na to temo, ki so znane pod kraticnim imenom SPIG (Symposium and Summer School on the Physics of Ionized Gases), njihova izvedba pa je bila dogovorno poverjena trem inštitutom: poleg Vinče še Institutu Ruđer Bošković in Institutu "Jožef Stefan".

Na področju vakuumске znanosti in tehnike pa smo s srbskim in hrvaškim društvom izmenično organizirali 11 jugoslovanskih kongresov, pa tudi več tematskih posvetovanj. Pri teh slednjih, ki so se odvijali v Beogradu, pa je bila prof. Perovićeva glavna organizatorica (Uporaba vakuumskih tankih plasti v industriji, 1975; Uporaba vakuuma v prehranski, kemijski in farmacevtski industriji, 1981; Uporaba vakuuma v tehnologiji materialov, 1983; Tanke plasti in prevleke, 1985; Karakterizacija materialov, 1989,

Donji Milanovac). Iz angleščine je s sodelavci v srbohrvaški jezik prevedla tudi vakuumski učbenik mednarodne vakuumske zveze IUVSTA (Visual aids for instruction in vacuum technology and applications).

Za svojo dejavnost na znanstvenem, strokovnem, pedagoškem in organizacijskem področju je prejela veliko državnih odlikovanj. Naj naštejemo samo nekatera: partizanska spomenica 1941, red za hrabrost, red za zasluge za narod, red bratstva in enotnosti, red dela z zlatim vencem, red Republike z zlatim vencem.

In kljub vsemu temu in drugim priznanjem je bila in ostala vedno skromna, pronicljiva, prijazna, razumevajoča in pokončna osebnost. Tudi zgodovinski pretresi ob razpadanju skupne države niso vplivali na naše dolgoletne prijateljske odnose. V zadnjih letih je večkrat prihajala v Slovenijo na obisk k svoji hčerki in njeni družini. Zelo dobro je poznala naše kraje, naše gore, celo marsikatero krajevno posebnosti.

Vsem nam, ki smo z njo desetletja sodelovali, bo ostala v lepem spominu.

dr. Jože Gasperič